

**FYLKESMANNEN
I ROGALAND**

Deres ref.:

Vår dato: 12.05.2015
Vår ref.: 2015/1986
Arkivnr.: 461.5

Sandnes Indre Havn Infrastruktur AS
Havnegata 15
4306 SANDNES

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 52 03 00
E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Sandnes Indre Havn Infrastruktur AS - Tillatelse til arbeider i sjø på gnr. 111, bnr. 253, ved Sandnes gjestehavn, Sandnes kommune

Fylkesmannen har ferdigbehandlet søknaden fra Sandnes Indre Havn Infrastruktur AS (SIAS) av 10.02.2015, og har på besluttet på visse vilkår å gi tillatelse etter forurensningsloven til arbeider i sjø. Vilkårene fremgår på side 5 - 6. Det varsles i tillegg om gebyr for saksbehandlingen av søknaden.

Tillatelsen omfatter graving i eksisterende fyllmasser og nedsetting av ca. 37 peler. Samlet vil tiltaket berøre et sjøbunnsareal på ca. 800 m².

Vi viser til søknad av 10.02.2015 om arbeider i sjø på eiendommen 111/253 ved Sandnes gjestehavn i Sandnes kommune.

Søknad og saksbehandling

I forbindelse med utbygging av Havneparken ønsker søker å oppgradere/forsterke eksisterende kaianlegg i gjestehavnen i Sandnes. Gammelt betongfundament skal fjernes med gravemaskin fra land, og det skal etableres ny friksjonsplate. Det skal graves i gamle fyllmasser langs hele kaiens lengde på 127 meter, ca. 2 m bredt og ned til kote -1. Søker opplyser at mesteparten av fyllingskanten under bryggene består av stor stein/blokk opp til kote 0, som danner en barriere for innenforliggende fyllmasser. For å redusere partikkelspredning ønsker søker å ferdigstille gravearbeidene fra land, før den ytterste steinen/barrieren fjernes. Ny kai er planlagt fundamentert på peler i sjø. Det skal settes ned ca. 37 peler, en hver 3-4 meter langs kaiens front. Pelene skal i hovedsak føres gjennom steinfylling, med unntak av innerst i havnen hvor det er grunnere og sedimenter dekker til steinfyllingen. Arbeidet skal hovedsakelig gjennomføres fra lekter, men det kan bli aktuelt å utføre deler av arbeidene fra land.

Det er ikke tatt nye prøver av bunnsedimentet. Fylkesmannens rapport fra 2003¹ oppsummerer tidligere arbeid og analyser som er gjort ved eksempelvis gjestehavna i Sandnes. Undersøkelser fra 1990-tallet viser sterkt forurensede sedimenter, mens senere prøver utført av IRIS på 2000-tallet viser en forbedring av forurensningsgraden til sedimentene. Tributyltinn (TBT) ble da påvist i

¹ Fylkesmannen i Rogaland (2003) Forurensede sedimenter i Sandnes havn. Rapport fra fase 1 i arbeid med fylkesvise tiltaksplaner.

tilstandsklasse III (moderat). Søker opplyser at reduksjonen i forurensningsnivået i havna trolig skyldes en omfattende mudring i 2002 i forbindelse med etableringen av dagens gjestehavn.

En nyere undersøkelse av forurensningsgraden til sjøbunnsedimentene i et område i østlig del av Indre Vågen, viste at bunnsedimentene er forurenset med tributyltinn (TBT) i tilstandsklasse V (svært dårlig), av kobber og benzo(ghi)perylene (en type polysyklisk aromatisk hydrokarbon (PAH)) i tilstandsklasse IV (dårlig) og av polyklorerte bifenyler (PCB) i tilstandsklasse II (moderat) (Norconsult, 2013²). IRIS har også utført kjemisk klassifisering iht. vanndirektivet for gjestehavna, og resultatet er dårlig miljøtilstand i sediment.

Ettersom det ikke er tatt nylige prøver av bunnsedimentene i tiltaksområdet, blir sedimentene vurdert som forurenset.

Forurensningssituasjonen på land er vurdert i Multiconsult sin rapport av 20.03.2015³. I følge rapporten er massene i de øverste 30 cm (sandene til belegningssteinen og det underliggende bærelaget av sand og grus) svakt forurenset av olje (tilstandsklasse 2, i henhold til Miljødirektoratets veileder TA- 2553-2009). Forurensningen stammer mest sannsynlig fra spill på overflaten. De underliggende fyllmassene består av rene masser.

Planforhold

Tiltaksområdet ligger i «Områdeplan for Sandnes Indre Havn – Havneparken – plan 2009116».

Høringsuttalelser

I henhold til § 36-6 i forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften), ble søknaden lagt ut til offentlig ettersyn i perioden mars - mai 2015.

Fylkesmannen har mottatt to høringsuttalelser til søknaden:

Sandnes kommune

Utover det som er beskrevet i søknaden er ikke kommunen ikke kjent med at det finnes noe spesielt (f. eks. naturverdier) som må tas hensyn til i området. Videre går det frem at det ligger 3 større overvannsledninger ved det aktuelle kaiområdet. Det kan ligge andre ledninger/rør som ikke er registrert på kommunens kart, og det bes om at det tas hensyn til disse dette blir oppdaget under arbeidene. Kommunen opplyser om at dersom vibrasjoner fra pelearbeidene medfører skader eller setninger på nærliggende bygg, anlegg eller ledninger, så forutsetter dette at tiltakshaver er ansvarlig for kostnader dette medfører. Kommunen vurderer bruk av siltgardin som tilstrekkelig avbøtende tiltak, men dersom arbeidene mot formodning medfører spredning av forurensete sedimenter forutsetter kommunen at tiltakshaver bekoster opprydding. Videre forutsetter kommunen at kaiarbeidene er i overensstemmelse med godkjent plan «Områdeplan for Sandnes Indre Havn – Havneparken – plan 2009116».

Kommunen er positiv til at Fylkesmannen gir tillatelse tiltaket, men ber om at ovenfor nevnte kommentarer tas inn som vilkår i en eventuell tillatelse.

Fiskeridirektoratet Region sør

Fiskeridirektoratet opplyser om at det er registrert gyteområde for torsk i hele Gandsfjorden, og orienterer videre om at det finnes et reketrålfelt som strekker seg innover Gandsfjorden sør for Fiskanaset. Det er også låssettingsplasser i Gandsfjorden, og de har lagt ved et kartutsnitt som viser disse fiskeriinteressene. Utover dette er ikke Fiskeridirektoratet kjent med at det finnes spesielle

² Norconsult (2013) Miljøvurdering ved peling, datert 16.01.2014. Rapport nr. 5135990.

³ Multiconsult (2015) Tiltaksplan for håndtering av forurenset grunn. Rapport nr. 217429-RIGm-RAP-001.

fiskeri- og/eller akvakulturinteresser i området. Videre viser Fiskeridirektoratet til at ettersom tiltaket er i nærheten av gytefelt for torsk, bør gravearbeidene begrenses i perioden januar til og med april. Det må utvises særlig aktsomhet ved graving i forurensede sedimenter, og f. eks. siltgardin bør benyttes for å hindre partikkelspredning.

Fiskeridirektoratet kan ikke se at tiltaket kommer i direkte konflikt med de interesser direktoratet skal ivareta, og det fremgår derfor ikke ytterligere merknader til tiltaket. Det gjøres oppmerksom på at vurderingen deres bygger på opplysninger og forutsetninger som er gitt i søknaden, og ved vesentlige avvik kan vurderingen deres bli en annen. Ny vurdering må derfor innhentes ved vesentlige avvik.

Søkers kommentarer til mottatte høringsuttalelser

I samsvar med bestemmelsene i forurensningsforskriften kapittel 36 – Behandling av tillatelser etter forurensningsloven - § 36-4, er søkeren blitt forelagt de mottatte uttalelsene og gitt anledning til å kommentere disse

På vegne av tiltakshaver gav Multiconsult, i e-post av 12.05.2015, tilbakemelding om at de ikke hadde noen kommentarer til høringsuttalelsene.

Fylkesmannens kommentarer til mottatte høringsuttalelser

Sandnes kommune

Kommunen er positiv til tiltaket, men ber om at deres kommentarer tas inn i tillatelsen. Når det gjelder kommentarene som omhandler forurensning fra tiltaket, vil vi vise til tillatelsens vilkår 3, som omhandler avbøtende tiltak for å hindre partikkelspredning fra arbeidene.

(..) dersom arbeidene mot formodning medfører spredning av forurensede sedimenter forutsetter kommunen at tiltakshaver bekoster opprydding. Tiltakshaver er ansvarlig for å bekoste opprydding av eventuell forurensning, jf. forurensningsloven § 7. Dersom dette skjer, vil krav om opprydding bli gitt til tiltakshaver.

Kommunen opplyser om at dersom vibrasjoner fra pelearbeidene medfører skader eller setninger på nærliggende bygg, anlegg eller ledninger, så forutsetter dette at tiltakshaver er ansvarlig for kostnader dette medfører. Dette reguleres av forurensningsloven § 53 og er omtalt nederst i tillatelsen.

Fiskeridirektoratet

Tiltaket er planlagt utført i perioden mai - oktober 2015. Arbeidene blir derfor utført utenom gyteperioden for torsk. Det er også satt vilkår som hindrer/reducerer partikkelspredning.

Utover dette har Fylkesmannen ingen spesielle merknader til uttalelsene, og viser til fastsatte vilkår i tillatelsen som gjelder tiltak som hindrer partikkelspredning ut av tiltaksområdet, samt vurdering av tiltaket etter naturmangfoldloven og vannforskriften.

Fylkesmannens vurdering

Rettslig grunnlag

Fylkesmannen har vurdert søknaden av de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig medfører, jf. forurensningsloven §§ 11 og 16.

En sak skal være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. forvaltningsloven § 17, naturmangfoldloven § 8 og forurensningsforskriften § 36-2. Vurderingstemaet suppleres av kravene i

vannforskriften §§ 4-6, og kravene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved skjønnsutøvelsen etter forurensningsloven.

Bruk av best tilgjengelig teknikker (BAT)

Våre vurderinger og krav er basert på prinsippet om bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT), jf. forurensningsloven § 2 nr. 3 og naturmangfoldloven § 12 om bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven krever at beslutninger også skal være begrunnet ut fra hensynet til naturmangfoldet der dette er relevant. Beslutning skal enten være basert på vitenskapelig kunnskap eller dersom dette ikke finnes, på «føre-var-prinsippet». Naturmangfoldet gjelder arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse, økologiske tilstand og effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskap skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Vannforskriften (nasjonale mål)/EUs vanddirektiv

Vannforskriften fastsetter miljømål for vannforekomster og inndeler vannforekomster i fem tilstandsklasser. Miljømålene i vannforskriftens § 4-6 innebærer at tilstanden i vannforekomstene skal beskyttes mot forringelse, og forbedres med mål om å oppnå god økologisk tilstand og god kjemisk tilstand. Dersom tiltaket fører til at vannforekomsten *Gandsfjorden-indre* endrer tilstandsklasse i negativ retning, vil det foreligge en forringelse. Miljømålene skal nås, og forringelse er ikke tillatt med mindre vilkårene for å gjøre unntak er oppfylt, jf. vannforskriften § 12. Fylkesmannen har derfor vurdert om kravene i vannforskriften er til hinder for å gi tillatelsen etter forurensningsloven.

Miljøpåvirkning

Spredning av forurensete sedimenter

Uten særskilte tiltak vil arbeidene i sjø føre til oppvirvling av forurensete sedimenter, noe som vil kunne gi negative miljøeffekter på det marine miljø. Det vil derfor være viktig å hindre partikkelspredning, både med tanke på å bevare eventuelle marine verdier, samt for å unngå spredning og transport av miljøgifter fra sedimentene og til omgivelsene. Tiltaket har et begrenset omfang, og ved bruk av barriere/siltgardin vil en eventuell partikkelspredning være liten og lokal.

Samlet miljøpåvirkning

Søknaden omfatter arbeider i sjø som ved utføring kan føre til oppvirvling av bunnsediment. Sedimentene i tiltaksområdet er, på bakgrunn av tidligere undersøkelser, vurdert som forurenset. Partikkelspredning kan derfor påvirke tilstanden i vannforekomsten i negativ retning. Tiltaket er tidsbegrenset, og vil derfor bare føre til en forringelse av vannforekomsten mens arbeidene pågår.

I følge modellering er det sannsynlig at det kan finnes ålegras i tiltaksområdet. Videre er tiltaksområdet plassert i et lokalt viktig gytefelt for torskefisk og i en fredningssone for anadrom fisk. Området er også en del av et regionalt viktig overvintringsområde for toppand. Fordi arbeidene vil berøre en relativt liten del av henholdsvis gyteområdet, fredningssonen og det modellerte området for ålegras, samt at området allerede er påvirket av menneskelig aktivitet, vurderer Fylkesmannen det ikke som sannsynlig at arbeidene vesentlig vil skade naturmangfoldet i området.

Når det gjelder gyteområdet for torskefisk, samt anadrom fisk, kan støy og partikkelspredning fra anleggsarbeidene ha en negativ effekt. Dersom arbeidene utføres i henhold til fastsatte vilkår, er det ikke ventet negative effekter etter at arbeidene er avsluttet.

På bakgrunn av arbeidenes omfang, planlagt utførelse og arbeidenes varighet, mener Fylkesmannen at det omsøkte tiltaket utført i henhold til fastsatte vilkår, utgjør en liten risiko for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten som helhet, jf. miljømålet i vannforskriftens § 4.

Konklusjon

Vurdering av tiltaket etter vannforskriften og naturmangfoldloven tilsier at naturen i området kan bli påvirket. Tiltaket er likevel avgrenset, og det er i samsvar med planbestemmelsene for området. Tiltaksområdet er tidligere påvirket av menneskelig aktivitet og inngrep. Fylkesmannen finner derfor å kunne gi tillatelse til arbeidene i sjø ved gjestehavna i Sandnes, på visse vilkår. Tillatelsen er begrunnet i at tiltaket ikke vil føre til uakseptable miljøpåvirkninger, samt at det er liten risiko for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten, forutsatt at tiltaket utføres i henhold til fastsatte vilkår.

Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger i søknaden av 10.02.2015, og opplysninger fremkommet under behandling av søknaden.

Risikoklasse

Fylkesmannen skal som en del av behandlingen av omsøkt tiltak ved gjestehavna i Sandnes plassere arbeidene i risikoklasse. Risikoklassifiseringen er et uttrykk for forurensningspotensialet som foreligger, og er gradert fra 1 til 4, der 1 er høyeste risiko. På bakgrunn av arbeidenes omfang, vanntype og resipientforhold, samt de opplysningene som er gitt i søknaden, vil anlegget bli plassert i **risikoklasse 3**.

Vedtak

Med hjemmel i lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 11, jf. § 16, og i henhold til forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften) § 22-6, gir Fylkesmannen i Rogaland på visse vilkår Sandnes Indre Havn Infrastruktur AS, tillatelse til arbeider i sjø ved Sandnes gjestehavn, Sandnes kommune. Tillatelsen omfatter graving av gamle fyllmasser, samt nedsetting av ca. 37 peler. Omsøkt tiltak vil berøre et uberørt sjøbunnsareal på ca. 800 m² (areal mellom kai og peler).

Ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis og ved fastsettingen av vilkår, er det lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Prinsippene i naturmangfoldlovens § 8-12 er lagt til grunn som retningslinjer for beslutningen. Søknaden er også vurdert etter bestemmelsene i vannforskriften. Det stilles nedenfor vilkår om tiltak for å begrense eventuell forurensning, og for å motvirke skader på det marine miljø.

Vilkår

Med hjemmel i forurensningsloven § 16 blir det stilt følgende vilkår for tillatelsen. Vilkårene er nummerert for å lette den planlagte rapporteringen, særlig med tanke på avvik.

1. Virksomheten er ansvarlig for at tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere dem som skal utføre arbeidene i sjø om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidene. Det er virksomheten sitt ansvar å sørge for å fremskaffe alle nødvendige opplysninger slik at arbeidet kan gjennomføres tilfredsstillende og i henhold til tillatelse. Virksomheten skal gi melding til Fylkesmannen når arbeidene starter.
2. I henhold til forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, plikter virksomheten å påse at det etableres internkontroll som sikrer at kravene i denne tillatelsen overholdes slik at arbeidet kan revideres.

Fylkesmannen skal ha uhindret adgang til anleggsarbeidene, dokumenter mm., for å kunne føre tilsyn med arbeidene.

3. I forbindelse med arbeidene i sjø skal det iverksettes tiltak som hindrer partikkelspredning ut av tiltaksområdet:
 - 3.1. Før arbeidene i sjø påbegynnes skal det monteres en partikkelbarriere/siltgardin rundt hele tiltaksområdet. Barrieren skal være montert slik at partikkelspredning ut av tiltaksområdet ikke forekommer. Det skal utføres daglig visuell inspeksjon av barrieren for å sikre at den fungerer etter hensikten. Inspeksjonen skal loggføres. Barrieren skal ikke demonteres før 8 dager etter at arbeidene er avsluttet.
 - 3.2. Det skal benyttes metoder for peling som minimerer faren for spredning av forurensning. Det kan monteres kumringer rundt hvert pelepunkt i områder hvor det finnes sedimenter, eventuelt kan det monteres siltgardin i disse områdene. Dersom ingen av disse metodene brukes, skal melding om anvendt metode sendes Fylkesmannen før oppstart.
4. Støy fra arbeidene og/eller anleggstrafikk skal ikke overskride grenseverdiene i Klima- og miljødepartementets «Retningslinje for behandling av støy fra arealplanlegging» (T-1442/2012).
5. Dersom det påtreffes kulturhistorisk materiale (glass, keramikk, vrakdeler, bearbeidet flint, etc.) må arbeidene stanses og Museum Stavanger AS og Rogaland fylkeskommune varsles (jf. lov om kulturminner §§ 8 og 14 tredje ledd).
6. Før anleggsarbeidene starter, må virksomheten ha etablert en beredskapsplan som skal gjennomføres straks dersom det viser seg at arbeidet bidrar til partikkelspredning.
7. Ved avvik fra vilkår i denne tillatelsen eller andre uventede hendelser som berører ytre miljø er virksomheten ansvarlig for at Fylkesmannen varsles umiddelbart.
8. Når arbeidet er ferdig skal virksomheten utarbeide en rapport der samtlige resultater fra arbeidene presenteres, og hvor en dokumenterer at vilkårene i denne tillatelsen er oppfylt. Eventuelle avvik skal begrunnes og dokumenteres. Rapporten sendes Fylkesmannen innen 8 uker etter avsluttet arbeid.
9. Tillatelsen gjelder i 2 år fra dags dato.

Vi vil understreke at all forurensning fra arbeidene ved Sandnes gjestehavn isolert sett er uønsket.

Brudd på vilkår i en tillatelse medfører straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen ikke fritar for erstatningskrav for eventuelle skader eller ulemper som følger av virksomheten, jf. § 53. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt, kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

Vi gjør oppmerksom på at tillatelsen ikke fritar fra plikter i henhold til annen lovgivning.

Varsel om gebyr

Fylkesmannens behandling av søknader om tillatelser etter forurensningsloven er omfattet av en gebyrordning, jf. kapittel 39 i forurensningsforskriften. Fylkesmannens behandling av denne saken har medført en ressursbruk tilsvarende gebyrsats 4 jf. forurensningsforskriften § 39-4.

Virksomheten skal derfor betale et gebyr på **kr 21 000,-** for Fylkesmannens behandling av søknaden.

Etter forvaltningsloven § 16 har partene i en sak rett til å uttale seg før vedtak blir gjort. Vi ber at eventuelle merknader angående gebyret sendes til Fylkesmannen innen 14 dager etter at dette varselet er mottatt.

Klageadgang

Tillatelsen kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker fra melding om vedtaket er mottatt. En eventuell, begrunnet klage stilles til Miljødirektoratet, og sendes Fylkesmannen i Rogaland.

Med hilsen

Marit Sundsvik Bendixen
ass. fylkesmiljøvernssjef

Marte Kjelby
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift

Saksbehandler: Marte Kjelby
Saksbehandler telefon: 51 56 87 48
E-post: fmromkj@fylkesmannen.no

Kopi til:

Rogaland fylkeskommune	Postboks 130 Sentrum	4001	STAVANGER
Sandnes kommune	Postboks 583	4305	SANDNES
Multiconsult AS	Stokkamyurveien 13	4313	SANDNES
Kystverket Vest	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Fiskeridirektoratet region Sør	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Museum Stavanger AS	Muségata 16	4010	STAVANGER